

Vec C-705/23

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

17. november 2023

Vnútroštátny súd:

Landgericht Düsseldorf

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

2. november 2023

Žalobkyňa a odvolateľka:

Flightright GmbH

Žalovaná a odporkyňa v odvolacom konaní:

Condor Flugdienst GmbH

[*omissis*] [Spisová značka]

Landgericht Düsseldorf (Krajinský súd Düsseldorf, Nemecko)

Uznesenie

V právnom spore

Flightright GmbH, [*omissis*] Berlín,

žalobkyňa a odvolateľka,

[*omissis*]:

proti

Condor Flugdienst GmbH, [*omissis*] Neu-Isenburg,

žalovaná a odporkyňa v odvolacom konaní,

[*omissis*]:

22. Zivilkammer (22. občianskoprávny senát) Landgericht Düsseldorf (Krajinský súd Düsseldorf)
dňa 2. novembra 2023

[*omissis*]

rozhodol:

Konanie sa prerušuje.

Súdnemu dvoru Európskej únie sa podľa článku 267 ods. 1 písm. b) a článku 267 ods. 3 ZFEÚ predkladá nasledujúca otázka týkajúca sa výkladu práva Únie:

Má sa článok 4 nariadenia (ES) č. 261/2004 vykladať v tom zmysle, že o situáciu, keď letecký dopravca odmietne cestujúcemu nástup do lietadla vo forme predpokladaného odmietnutia nástupu do lietadla, ide aj v prípade, keď cestovná kancelária informuje cestujúceho prostredníctvom oznámenia o zmene rezervácie, že let bol zrušený, hoci k zrušeniu letu zo strany leteckého dopravcu vôbec nedošlo a let sa aj v skutočnosti riadne uskutočnil?

O d ô v o d n e n i e:

I.

Žalobkyňa požaduje od žalovanej náhradu škody z dôvodu odmietnutia nástupu do lietadla dvom cestujúcim na základe postúpeného práva.

Cestujúci... a... (ďalej len „postupcovia“) si na obdobie od 18. júla 2020 do 30. júla 2020 rezervovali prostredníctvom cestovnej kancelárie zájazd na Fuerteventuru. Súčasťou zájazdu bola aj letecká doprava z Düsseldorfu na Fuerteventuru a späť. Lety mala uskutočniť žalovaná. Postupcom ich cestovná kancelária oznámila, že let 18. júla 2020 (číslo letu: DE 1456) bol zrušený. Rezervácia bola zmenená na let dňa 20. júla 2020 (číslo letu tiež: DE 1456). Postupcovia tvrdia, že cestovná kancelária ich o tom informovala až osem dní pred dátumom odletu. Žalovaná to všeobecne poprela. Je nesporné, že pôvodný let dňa 18. júla 2020 nebol zrušený, ale uskutočnil sa riadne. Na základe oznámenia cestovnej kancelárie však postupcovia neboli na letisku 18. júla 2020, ale prišli tam až 20. júla 2020.

Postupcovia postúpili svoje práva žalobkyni. Žalobkyňa podala na Amtsgericht Düsseldorf (Okresný súd Düsseldorf, Nemecko) žalobu o vyplatenie náhrady v celkovej výške 800,00 eur podľa článku 4 ods. 3 a článku 7 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 261/2004 v spojení s § 398 Bürgerliches Gesetzbuch (Občiansky zákonník; ďalej len „BGB“).

Žalobkyňa sa odvoláva na to, že zodpovednosť za správanie cestovnej kancelárie musí niesť žalovaná. V tejto súvislosti je nutné vychádzať z toho, že žalovaná nepredvídala odmietnutie nástupu do lietadla, z ktorého vyplývajú uplatnené práva. Podľa názoru žalovanej v tomto prípade nejde o odmietnutie nástupu do lietadla. To si vyžaduje správanie leteckého dopravcu. V tomto prípade však oznámenie uskutočnila cestovná kancelária. Nehovoriac o tom, že žalovaná let riadne uskutočnila.

V konaní na prvom stupni na Amtsgericht Düsseldorf (Okresný súd Düsseldorf) [omissis] bol vydaný kontumačný rozsudok, ktorým bola žaloba zamietnutá. Žalobkyňa proti nemu podala námietku. Kontumačný rozsudok, ktorým bola žaloba zamietnutá, Amtsgericht Düsseldorf (Okresný súd Düsseldorf) potvrdil rozsudkom z 3. novembra 2022 [omissis].

Proti tomuto rozsudku žalobkyňa podala [omissis] odvolanie. [omissis]

II.

Pre úspech odvolania žalovanej je relevantná vyššie uvedená otázka, či odmietnutie nástupu do lietadla v zmysle článku 4 nariadenia (ES) č. 261/2004 môže spočívať aj v predvídanom odmietnutí prepravy formou oznámenia o zmene rezervácie, resp. oznámenia o zrušení zo strany cestovnej kancelárie. Túto otázku doposiaľ neobjasnili ani súd Únie ani najvyššie súdy.

Konkrétne:

1.

V prípade kladnej odpovede na uvedenú otázku by žalobkyni v prejednávanej veci prináležala z postúpeného práva náhrada vo výške 800,00 eur podľa článku 4 ods. 3 a článku 7 ods. 1 písm. b) nariadenia (ES) č. 261/2004. Otázka je teda relevantná pre rozhodnutie vo veci samej.

a)

Predovšetkým dôvody na odmietnutie nástupu do lietadla v zmysle článku 2 písm. j) poslednej časti vety nariadenia (ES) č. 261/2004 neboli uvedené a nie sú ani zrejmé. V rámci práv z dôvodu odmietnutia nástupu do lietadla podľa článku 4 ods. 3 a článku 7 nariadenia (ES) č. 261/2004 neprichádza do úvahy ani analogické použitie článku 5 ods. 1 písm. c) bodov i) až iii) tohto nariadenia (pozri Súdny dvor EÚ, rozsudok z 26. októbra 2023, C-238/22, [omissis] bod 40 a nasl.). V dôsledku toho nebolo potrebné objasniť otázku, či postupcovia boli o zmene rezervácie informovaní skôr ako osem dní pred dátumom letu.

b)

Pokiaľ žalovaná po prvý raz v odvolacom konaní poprela, že postupcovia mali potvrdenú rezerváciu v zmysle článku 3 ods. 2 písm. a) nariadenia (ES) č. 261/2004, v konečnom dôsledku by to nemalo byť relevantné. Na jednej strane je tým [omissis] v odvolacom konaní vylúčená. Na druhej strane vnútroštátny súd zastáva názor, že zo súhrnu „poukazov“ z 26. júna 2020 (príloha K1), potvrdenia o zájazde a faktúry z 9. júla 2020 (príloha K2) a oznámenia o zmene rezervácie (príloha K2) vyplýva, že postupcovia mali pôvodne potvrdenú rezerváciu od cestovnej kancelárie na let DE 1456 dňa 18. júla 2020.

Ako Súdny dvor EÚ rozhodol v rozsudku vo veciach AD a i./Corendon Airline a i. z 21. decembra 2021, C-146/20, C-188/20, C-196/20, C-270/20, cestujúci disponuje „potvrdenou rezerváciou“ v zmysle článku 3 ods. 2 písm. a) nariadenia (ES) č. 261/2004 v podobe „iného dôkazu“ v zmysle článku 2 písm. g) druhého prípadu tohto nariadenia, keď cestovná kancelária zašle tomuto cestujúcemu, s ktorým je v zmluvnom vzťahu, „iný dôkaz“ v zmysle článku 2 písm. g) druhého prípadu tohto nariadenia, dokument, ktorý obsahuje prísľub prepraviť uvedeného cestujúceho konkrétnym letom jednotlivo identifikovaným miestom odletu a priletu, časom odletu a priletu, ako aj číslom letu, a to aj v prípade, že táto cestovná kancelária nedostala od dotknutého leteckého dopravcu potvrdenie týkajúce sa času odletu a priletu tohto letu, pričom je záležitosťou vnútroštátnych súdov, aby posúdili, či dokument cestovnej kancelárie predstavuje v konkrétnom prípade „iný dôkaz“, najmä s ohľadom na to, či sú uvedené časy letu označené ako „predbežná povaha letového poriadku“ (pozri Súdny dvor EÚ, rozsudok vo veciach AD a i./Corendon Airline a i. z 21. decembra 2021, C-146/20, C-188/20, C-196/20, C-270/20, [omissis] body 43, 50 a nasl.). V každom z „poukazov“ z 26. júna 2020 (príloha K1) je uvedený let dňa 18. júla 2020 jednotlivo identifikovaný číslom, dátumom a letovým poriadkom. Obmedzenia týkajúce sa záväznosti nie sú zrejmé. Ani označenie „poukaz“ tomu nebráni. Toto označenie zodpovedá názvu „voucher“. Dokument nemusí byť nutne pomenovaný ako

„potvrdenie rezervácie“. Jasné nie je ani to, či ide o nezáväznú možnosť alebo niečo podobné. Na rozdiel od toho, čo uviedla žalovaná, z potvrdenia rezervácie a faktúry z 9. júla 2020 nevyplýva, že postupcovia nikdy nemali rezerváciu na let DE 1456 dňa 18. júla 2020, ale od začiatku existovala iba rezervácia na let DE 1456 dňa 20. júla 2020. Vpravo hore je totiž uvedené: „Rezervácia/zmena z 9. júla 2020“. Okrem toho aj text oznámenia o zmene rezervácie („Z dôvodu zrušenia Vám už viac nie je možné ponúknuť lety dňa 18. júla 2020, resp. 30. júla 2020, ktoré ste si rezervovali. Chápeme, že táto správa je pre Vás sklamaním. Za vzniknuté okolnosti sa ospravedlňujeme. Ako alternatívu Vám môžeme rezervovať nasledujúce lety za rovnakú cenu“) svedčí v prospech predtým pevne rezervovaného leteckého spojenia na 18. júla 2020.

2.

Otázku, či odmietnutie nástupu do lietadla v zmysle článku 4 nariadenia (ES) č. 261/2004 môže spočívať aj v očakávanom odmietnutí nástupu do lietadla prostredníctvom oznámenia o zmene rezervácie alebo oznámenia o zrušení zo strany cestovnej kancelárie, doposiaľ nevysvetlili ani súd Únie ani najvyššie súdy.

a)

Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko; ďalej len „BGH“) rozhodnutím zo 7. októbra 2008 už v súlade s článkom 267 ZFEÚ podal Súdnemu dvoru EÚ návrh na začatie prejudiciálneho o vyššie uvedenej otázke (pozri BGH, rozhodnutie o predložení návrhu na začatie prejudiciálneho konania zo 7. októbra 2008 – X ZR 96/06, NJW 2009, s. 285). Keďže právny spor sa vyriešil inak, konanie bolo vymazané z registra Súdného dvora EÚ.

b)

[omissis] [Vnútroštátna judikatúra]

3.

Vnútroštátny súd si myslí, že existuje možnosť kladnej odpovede na otázku.

V prospech kladnej odpovede by mohlo svedčiť to, že na rozdiel od francúzskej a španielskej verzie, ktoré sú formulované v činnom slovesnom rode a prevádzkujúceho leteckého dopravcu výslovne uvádzajú ako toho, kto odmieta vziať cestujúcich na palubu, mnohé iné jazykové verzie (napr. anglická, švédka, holandská, dánska, talianska, portugalská aj nemecká) svojím znením formulovaným v trpnom slovesnom rode ponechávajú otvorené, od koho dochádza k odmietnutiu (pozri BGH, rozhodnutie o predložení návrhu na začatie prejudiciálneho konania zo 7. októbra 2008 – X ZR 96/06, NJW 2009, s. 285, 286 bod 9; rozsudok zo 17. marca 2015 – X ZR 34/14, NJW 2015, s. 2181, 2184 bod 26).

Aj úmysel normotvorcu, aby sa ochrana podľa nariadenia vzťahovala na lety v rámci balíkov cestovných služieb, by mohol naznačovať, že zmena rezervácie zo strany cestujúceho, ktorý si zakúpil balík cestovných služieb, by sa mohla považovať za odmietnutie, aby bol tento cestujúci prepravený (pôvodne) rezervovaným letom. Okrem toho treba vziať do úvahy skutočnosť, že z pohľadu cestujúceho, ktorý nesúhlasil so zmenou rezervácie, sa zmena rezervácie rovná odmietnutiu jeho prepravy plánovaným letom. Zmenu rezervácie podľa toho možno v ideovej rovine rozdeliť na odmietnutie plánovanej prepravy a rezerváciu nového letu. Zahrnutie zmeny rezervácie do skutkovej podstaty odmietnutia prepravy by preto mohlo byť nevyhnutné na to, aby sa cestujúcemu s balíkom cestovných služieb poskytla ochrana pred tým, že mu ochrana podľa nariadenia bude odňatá tým, že – na rozdiel cestujúceho na pravidelnej leteckej linke – nebude odmietnutý až pri nástupnom východe, ale už vopred dostane rezerváciu na iný let, pretože pri letoch s balíkom cestovných služieb bude častejšie ako v prípade letov na pravidelných linkách možné predpovedať, či bude alebo nebude dostatok miest pre všetkých cestujúcich očakávaných pri nástupnom východe (pozri BGH, rozhodnutie o predložení návrhu na začatie prejudiciálneho konania zo 7. októbra 2008 – X ZR 96/06, NJW2009, s. 285, 286 bod 10 a nasl.).

Ako ďalší argument by bolo možné použiť ustanovenie článku 3 ods. 2 písm. b) nariadenia (ES) č. 261/2004. Podľa tohto ustanovenia platí nariadenie aj v prípade, keď cestujúci boli leteckým dopravcom alebo cestovnou kanceláriou prepísaní z letu, na ktorý mali rezerváciu, na iný let, bez ohľadu na dôvody. Keďže by nariadenie teda malo byť uplatniteľné aj v prípadoch, keď cestovná kancelária „prepíše“ cestujúceho na iný let, a to bez ohľadu na dôvod, mohlo by to svedčiť v prospech toho, že cestujúci má mať v tomto prípade právo na poskytnutie náhrady z dôvodu odmietnutia nástupu do lietadla. V prípadoch „prepísania“ na iný let, teda zmeny rezervácie, je totiž možné, že nejde ani o zrušenie ani o veľké meškanie. Jediná možnosť, ktorá potom prichádza do úvahy, je odmietnutie nástupu do lietadla. Bolo by však absurdné, keby autor nariadenia najprv výslovne otvoril rozsah pôsobnosti v takýchto situáciách, ale následne by zamietol právo na náhradu škody z dôvodu odmietnutia nástupu do lietadla, ktoré z toho vyplýva. Na druhej strane však Súdny dvor EÚ už rozhodol, že z článku 3 ods. 2 písm. b) nariadenia (ES) č. 261/2004 vyplýva, že „nariadenie (ES) č. 261/2004 sa uplatní najmä na situáciu, keď letecký dopravca previedol cestujúceho v dôsledku zrušenia jeho rezervovaného letu na presmerovaný let do jeho cieľového miesta“. Túto úpravu predsa len uplatnil na situácie, keď došlo k zrušeniu, ale iba „okrem iného“.

Súdny dvor EÚ koniec koncov rozhodol, že „potvrdenú rezerváciu“ v zmysle článku 3 ods. 2 písm. a) nariadenia (ES) č. 261/2004 s jednotlivo identifikovanými letovými údajmi, ktoré otvárajú pôsobnosť nariadenia, môže vystaviť aj cestovná kancelária, a to vtedy, keď letecký dopravca nepotvrdil cestovnej kancelárii čas týkajúci sa odletu a príletu tohto letu, teda chýbala tzv. krycia rezervácia (pozri Súdny dvor EÚ, rozsudok AD a i./Corendon Airline a i. z 21. decembra 2021, C-146/20, C-188/20, C-196/20, C-270/20, [omissis] bod 51). Súdny dvor EÚ to odôvodnil tým, že vo viacerých ustanoveniach nariadenia sa na účely jeho

aplikácie nerozlišuje medzi cestovnou kanceláriou a leteckým dopravcom [napr. v článku 3 ods. 2 písm. a) prvej zarážke a v článku 3 ods. 2 písm. b) nariadenia (ES) č. 261/2004]. Okrem toho by bolo v rozpore s cieľom spočívajúcim v zabezpečení vysokej úrovne ochrany cestujúcich v leteckej doprave, ktorý je zakotvený v odôvodnení 1 toho istého nariadenia, domnievať sa, že rezervácia môže byť potvrdená len leteckým dopravcom, čím by sa cestujúcemu uložila povinnosť overiť informácie poskytnuté cestovnou kanceláriou. Nariadenie totiž smeruje k tomu, aby riziko, že cestovné kancelárie poskytnú cestujúcim nepresné informácie v rámci ich činností, znášal letecký dopravca. V tomto kontexte sa cestujúci nezúčastňuje na vzťahoch existujúcich medzi leteckým dopravcom a cestovnou kanceláriou a nemožno od neho vyžadovať, aby si v tejto súvislosti zabezpečil informácie (pozri Súdny dvor EÚ, uvedený rozsudok, bod 46 a nasl.).

Toto rozhodnutie by sa mohlo preniesť na predmetný prípad zmeny rezervácie cestujúceho zo strany cestovnej kancelárie z dôvodu „zrušenia letu“. Aj v tejto súvislosti by totiž bolo možné predpokladať, že s prevádzkujúcim leteckým dopravcom a cestovnou kanceláriou sa zaobchádza rovnako. Pravdepodobne by bolo v rozpore s ochranným účelom nariadenia č. 261/2004 nastaviť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, ak by cestujúci nemohol voči leteckej spoločnosti uplatniť námietku proti zmene rezervácie zo strany cestovnej kancelárie. Zmena rezervácie zo strany cestovnej kancelárie by mohla byť priradená do rizikovej sféry leteckého dopravcu. Ak prevádzkujúci letecký dopravca už musí okrem toho akceptovať ešte aj výhradu potvrdenia rezervácie krycou rezerváciou, *a fortiori* by to muselo platiť aj pre odmietnutie nástupu do lietadla vo forme zmeny rezervácie zo strany cestovnej kancelárie. Okrem toho ani v prípadoch, ako je tento, cestujúci nemôže spoľahlivo posúdiť, či dôvod odmietnutia nástupu na palubu pochádza zo sféry cestovnej kancelárie alebo leteckej spoločnosti. Taká zmena rezervácie môže byť spôsobená nadmernou rezerváciou alebo internými chybami rezervácie na strane leteckej spoločnosti, ale aj nedostatočnými kvótami letov alebo internými problémami cestovnej kancelárie. Cestujúci, ktorého rezerváciu zmení cestovná kancelária, to nemôže zistiť ani ovplyvniť.

Keďže však Súdny dvor EÚ túto otázku doposiaľ neobjasnil a z jeho doterajšej judikatúry nemožno ako celok odvodiť úplne istú odpoveď na otázku, je vhodné postupovať podľa článku 267 ods. 1 písm. b) a článku 267 ods. 3 ZFEÚ.

III.

[omissis] [Podpisy]

[omissis]

[Prehľad podpisov]